

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Przewodnik turystyczny miejski (511303)

Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Przewodnik turystyczny miejski (511303)

Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Przewodnik turystyczny miejski (511303)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [482]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): Foter.com [dostęp: 31.10.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie usługi przewodnickiej	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Zaznajamianie turystów z miastem, regionem i krajem, ich zabytkami, historią kulturą, tradycjami i środowiskiem geograficznym	12
3.4. Kompetencje społeczne	14
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	14
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	15
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	15
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	15
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	16
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	17
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	18
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	19
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	19
7. SŁOWNIK POJĘĆ	20
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	20
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	23

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Przewodnik turystyczny miejski 511303

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Przewodnik.
- Przewodnik miejski.
- Przewodnik turystyczny.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5113 Travel guides.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze turystyka,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku i listopadzie 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Arkadiusz Aleksiejew – DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia.
- Elżbieta Trella – „ELLA” Elżbieta Trella, Gdynia.
- Dorota Wójcik – Biuro Usług Turystycznych „BUT”, Warszawa.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Anna Będzińska – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Wojciech Gostomski – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Joanna Gralak-Merchel – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Rafał Ryszelewski – Usługi Turystyczne RAFTUR Rafał Ryszelewski, Łódź.
- Beata Widera – Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Departament Edukacji i Sportu, Gdańsk.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Maria Napiórkowska-Gzula – Stowarzyszenie „Sposób na Sukces”, Brwinów.
- Barbara Steblik – Sztuka Komunikacji Sp. z o.o., Gdynia.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Przewodnik turystyczny¹⁴ miejski zajmuje się zawodowo oprowadzaniem turystów¹⁸ po wybranych miastach, udzielaniem fachowej informacji o atrakcyjności odwiedzanych miejsc oraz sprawowaniem opieki nad zwiedzającymi w zakresie wynikającym z umowy.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Przewodnik turystyczny miejski oprowadza turystów po mieście, prezentując poszczególne obiekty i miejsca, jak np. ratusze, pałace, kościoły, pomniki, cmentarze, parki, place, a także inne walory turystyczne. Do realizacji usługi przewodnickiej¹⁹ niezbędne jest dobre przygotowanie merytoryczne. Przewodnik powinien doskonale znać historię regionu i kraju, jako tło informacji o mieście i poszczególnych jego walorach. Musi też posiadać szeroką wiedzę o kulturze i tradycjach, znanych postaciach związanych z miastem, znać ciekawostki, anegdoty, a także legendy. Przewodnik turystyczny miejski może oprowadzać turystów w sposób klasyczny, np. według wyznaczonej trasy tematycznej lub stosować nowoczesne formy zwiedzania, takie jak gra miejska¹, quest¹⁵ lub zwiedzanie fabularyzowane²³.

Ważnym elementem pracy przewodnika jest czuwanie nad bezpieczeństwem turystów.

Sposoby wykonywania pracy

Przewodnik turystyczny miejski wykonuje swoją pracę oprowadzając turystów po mieście i zlokalizowanych w jego obrębie atrakcjach turystycznych. Stosuje metody przewodnictwa turystycznego⁷. Nieodłącznym elementem pracy jest ciągłe, publiczne występowanie przed grupą. Oprowadzając grupę turystów, przewodnik turystyczny miejski opowiada o zwiedzanych obiektach. Sposób przekazu informacji powinien być atrakcyjny i dostosowany do odbiorców (np. dzieci, młodzież, osoby dorosłe). Przekaz powinien być jasny i zrozumiały, tak aby ułatwiać zachowanie w pamięci nie tylko obrazu, ale i najciekawszej wiedzy o danym mieście.

Ważnym elementem pracy przewodnika turystycznego miejskiego jest także:

- sprawowanie opieki nad turystami,
- pilnowanie czasu trwania zwiedzania, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami,
- nawiązywanie i utrzymywanie dobrego kontaktu z turystami,
- radzenie sobie w sytuacjach napięcia nerwowego.

Przewodnik turystyczny miejski współpracuje z przedsiębiorcami turystycznymi¹² (głównie z organizatorami turystyki¹¹), klientami indywidualnymi, a także podmiotami zainteresowanymi usługą przewodnicką (np. szkołami, zakładami pracy, stowarzyszeniami, fundacjami, itp.) oraz osobami zajmującymi się obsługą turystów, np. kierowcami autokarów, restauratorami, hotelarzami i osobami zatrudnionymi w zwiedzanych obiektach (m.in. pracownikami muzeów itp.).

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Miejszem pracy **przewodnika turystycznego miejskiego** jest teren miasta, w którym wykonywana jest usługa przewodnicka, a w szczególności:

- wnętrza kościołów,
- wnętrza obiektów muzealnych,
- pałace,
- zamki,
- inne obiekty atrakcyjne turystycznie,
- parki miejskie,
- inne tereny miasta z walorami przyrodniczymi,
- środki transportu, np. autokary.

Czynności zawodowe przewodnika wykonywane są na wolnym powietrzu podczas zwiedzania, gdzie przewodnik turystyczny miejski stale towarzyszy grupie, we wnętrzach zwiedzanych obiektów oraz w czasie podróżowania.

Praca odbywa się w zmiennych warunkach atmosferycznych, w niskich lub wysokich temperaturach, zarówno w słoneczne, jak i deszczowe dni. Dodatkowo na warunki pracy przewodnika turystycznego miejskiego wpływa również specyfika grupy turystów, w tym:

- wiek (dzieci, dorośli, osoby trzeciego wieku),
- stan zdrowia i kondycja psychofizyczna (np. osoby z niepełnosprawnością),
- zainteresowania,
- możliwości percepcji.

Organizacja pracy w grupie osób w różnym wieku jest trudniejsza niż w grupie jednolitej. Ze względu na konieczność prowadzenia pracy na kilku poziomach, przewodnik turystyczny miejski musi dostosować narrację do osób o różnych zainteresowaniach. Każde zwiedzanie jest odmienne ze względu na zróżnicowany czas trwania i oczekiwania uczestników.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Przewodnik turystyczny miejski w swojej pracy zawodowej wykorzystuje m.in.:

- zestaw głośnomówiący (mikrofon i głośnik),
- systemy nagłaśniające typu tour-guide: nadajnik (przewodnik)/odbiorniki (uczestnicy zwiedzania),
- mapy, plany miast i obiektów, szkice, zdjęcia,
- narzędzia multimedialne⁸, w tym odtwarzacze muzyki, nagrania wideo i filmy dotyczące zwiedzanych miejsc.

Organizacja pracy

Przewodnik turystyczny miejski wykonuje swoją pracę indywidualnie. Zwykle nie jest ona nadzorowana przez przełożonego. Często współpracuje z innymi przedstawicielami rynku turystycznego, np. z kierowcami autokarów, którymi podróżuje grupa.

Przewodnik turystyczny miejski może być pracownikiem etatowym biura podróży lub wykonywać pracę w ramach umowy zlecenia, w bardzo różnych porach i godzinach (dzień, noc). Praca może mieć

charakter nieregularny, tzn. może być wykonywana w różnym czasie (niekiedy powyżej 8 godzin) w różnych dniach tygodnia – zależy to od potrzeb turystów zamawiających usługę przewodnicką, lub sezonowy, z większą intensywnością w okresach wzmożonej aktywności turystycznej. Przewodnik turystyczny miejski pracuje również w dni ustawowo wolne od pracy oraz w dni świąteczne.

Praca ta wykonywana jest głównie w ruchu lub w pozycji stojącej (podczas zwiedzania), w pozycji siedzącej (np. podczas przejazdu autokarem).

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Przewodnik turystyczny miejski może być narażony na:

- choroby gardła z powodu nadmiernego przesilenia strun głosowych,
- przeziębienia ze względu zmiany warunków atmosferycznych,
- dolegliwości kończyn dolnych oraz kręgosłupa ze względu na wielogodzinne chodzenie lub stanie.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **przewodnik turystyczny miejski** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu krążenia,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- spostrzegawczość,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- prawidłowa wymowa,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu;

w kategorii sprawności i zdolności

- uzdolnienia organizacyjne,
- zdolności przywódcze (lider grupy),
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- łatwość wypowiadania się,
- zdolność rozwiązywania konfliktów,
- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- wyobraźnia i myślenie twórcze,
- rozumowanie logiczne,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolności językowe,
- orientacja w terenie,
- wyczucie czasu;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do współdziałania,

- odpowiedzialność za innych,
- gotowość do dzielenia się wiedzą,
- operatywność i skuteczność,
- wysoka kultura osobista,
- asertywność,
- komunikatywność,
- elastyczność i otwartość na zmiany,
- dyspozycyjność,
- niezależność,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek psychiczny,
- odporność emocjonalna,
- cierpliwość,
- samodzielność,
- opanowanie,
- punktualność,
- wyrozumiałość.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Ze względu na konieczność długotrwałej pracy w ruchu lub w pozycji stojącej, zawód **przewodnik turystyczny miejski** można zaliczyć do prac średnio ciężkich. Wymagana jest ogólna sprawność układu kostno-stawowego, mięśniowego oraz oddechowego. Bardzo ważna jest również sprawność aparatu mowy, dobry wzrok i słuch.

Przeciwwskazaniami do pracy w zawodzie są: niesprawność narządu ruchu uniemożliwiająca przemieszczanie się, jak również poważne wady wzroku, słuchu, wady wymowy, choroby psychiczne, które mogą być przeszkodą w kontaktach z turystami.

Obecnie (2018 r.) przewodnik turystyczny miejski nie ma obowiązku przedstawiania zaświadczenia lekarskiego o odpowiednim stanie zdrowia.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.), zgodnie z obowiązującymi przepisami, osoby podejmujące pracę w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** muszą posiadać wykształcenie co najmniej średnie lub średnie branżowe.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) nie występują specyficzne wymagania w zakresie tytułów zawodowych, kwalifikacji i uprawnień dla kandydata do pracy w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski**. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, aby rozpocząć pracę w zawodzie, należy:

- ukończyć 18 lat,

- ukończyć szkołę średnią,
- nie być karanym za przestępstwa umyślne lub inne popełnione w związku z wykonywaniem zadań przewodnika turystycznego.

Przy zatrudnianiu w zawodzie przewodnik turystyczny miejski preferowane są przez pracodawców osoby legitymujące się:

- dyplomem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe (pełne) w zawodach szkolnych pokrewnych: technik obsługi turystycznej lub technik turystyki wiejskiej,
- świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje wyodrębnione dla zawodu technik obsługi turystycznej (częstkowe): TG.14 Planowanie i realizacja imprez i usług turystycznych, TG.15 Prowadzenie informacji turystycznej oraz sprzedaż usług turystycznych,
- świadectwami potwierdzającymi kwalifikacje wyodrębnione dla zawodu technik turystyki wiejskiej (częstkowe): TG.08 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich.

Wymienione wyżej kwalifikacje potwierdzane są przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Dodatkowym atutem przy zatrudnieniu w zawodzie przewodnik turystyczny miejski może być:

- posiadanie certyfikatów potwierdzających nabycie kompetencji przydatnych w wykonywaniu powierzonych zadań, np.: kurs oprowadzaniu grup turystycznych,
- posiadanie uprawnień do oprowadzania po obiektach i muzeach znajdujących się w danym mieście (obecnie większość muzeów wymaga licencji do oprowadzania po obiekcie),
- ukończenie studiów wyższych I i/lub II stopnia oferowanych przez uczelnie wyższe na kierunkach związanych z branżą, np. turystyka i rekreacja czy historia, filozofia lub filologia oraz w ramach specjalności na innych kierunkach (historia, geografia, architektura),
- ukończenie studiów podyplomowych o specjalności turystyka i hotelarstwo,
- uzyskanie certyfikatu potwierdzającego kwalifikację „Pilotowanie imprez turystycznych”, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Organizatorzy turystyki organizujący wycieczki dla turystów z zagranicy wymagają od przewodników turystycznych znajomości języka obcego, umożliwiającej swobodny kontakt z uczestnikami lub języka uzgodnionego z kontrahentem zagranicznym. Znajomość języka obcego można udokumentować:

- dyplomem ukończenia studiów filologicznych lub nauczycielskiego kolegium języków obcych,
- świadectwem ukończenia szkoły z obcym językiem wykładowym za granicą,
- dokumentem poświadczającym znajomość języka obcego na poziomie biegłości B2 zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy.

Osoby, które nie legitymują się wymienionymi dokumentami, mogą złożyć egzamin ze znajomości języka obcego przed komisją egzaminacyjną języków obcych, powoływaną przez marszałków województw.

WAŻNE:

Osoby wykonujące zadania przewodnika turystycznego podlegają kontroli marszałka województwa.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W pracy **przewodnika turystycznego miejskiego** nie ma określonej ścieżki awansu zawodowego. Z uwagi na bardzo szeroki zakres wymaganej wiedzy, niezmiennie ważne jest ciągłe rozwijanie posiadanych umiejętności i uzyskiwanie nowych kompetencji poprzez uczestnictwo w różnych formach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Przewodnik turystyczny miejski ma możliwość rozwoju zawodowego poprzez:

- uczestnictwo w branżowych szkoleniach, konferencjach, jak również warsztatach tematycznych dotyczących zagadnień z zakresu: historii, historii sztuki, geografii, architektury, prawa, wiedzy o środowisku,
- udział w szkoleniach dla przewodników muzealnych oraz przewodników w poszczególnych atrakcjach turystycznych,
- podjęcie pracy w zawodach pokrewnych, pod warunkiem uzupełnienia wymaganych kompetencji.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

Okręgowe Komisje Egzaminacyjne oferują możliwość potwierdzenia kwalifikacji pełnych w pokrewnych zawodach szkolnych (technik obsługi turystycznej i technik turystyki wiejskiej) oraz kwalifikacji cząstkowych:

- dla zawodu technik obsługi turystycznej: TG.14 Planowanie i realizacja imprez i usług turystycznych, TG.15 Prowadzenie informacji turystycznej oraz sprzedaż usług turystycznych,
- dla zawodu technik turystyki wiejskiej: TG.08 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich.

Kompetencje zdobywane lub rozwijane w toku edukacji pozaformalnej i uczenia się nieformalnego potwierdzają różnego rodzaju certyfikaty, zaświadczenia uczestnictwa w szkoleniach.

Istnieje możliwość przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikację rynkową „Pilotowanie imprez turystycznych”, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji kwalifikacji rynkowych wprowadzonych do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Rezydent biura turystycznego	422102
Technik obsługi turystycznej ⁵	422103
Pracownik informacji turystycznej	422502
Pilot wycieczek	511301
Przewodnik turystyczny górski	511302
Przewodnik turystyczny terenowy	511304
Technik turystyki wiejskiej ⁵	515203

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Ustalanie warunków realizacji usługi przewodnickiej podczas imprezy turystycznej² oraz rozliczanie imprezy turystycznej.

- Z2 Dostosowywanie programu zwiedzania miasta do całości programu imprezy turystycznej.
- Z3 Orowadzanie uczestników imprezy turystycznej zgodnie z metodyką przewodnictwa turystycznego.
- Z4 Dbanie o bezpieczeństwo uczestników w trakcie wycieczki²¹ i udzielanie im pomocy w razie potrzeby.
- Z5 Kontrolowanie jakości usług zamówionych w firmach obsługujących ruch turystyczny i ich zgodności z zamówieniem.
- Z6 Przedstawianie miasta i poszczególnych jego obiektów w powiązaniu z historią, kulturą, sztuką i tradycjami Polski i Europy.
- Z7 Zapoznavanie uczestników wycieczki z ogólnymi wiadomościami o środowisku geograficznym i geografii turystycznej kraju i regionu.
- Z8 Utrwalanie w pamięci turystów pozytywnego wizerunku zwiedzanego miasta, m.in. za pomocą środków audiowizualnych.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie usługi przewodnickiej

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie usługi przewodnickiej obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Ustalanie warunków realizacji usługi przewodnickiej podczas imprezy turystycznej oraz rozliczanie imprezy turystycznej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady przygotowania programu zwiedzania i sprzedaży usługi przewodnickiej; - Zasady prowadzenia uzgodnień i negocjacji; - Wzór zlecenia usługi przewodnickiej w ramach imprezy turystycznej; - Zasady <u>odprawy</u>⁹ u organizatora turystyki; - Zasady wystawiania faktur i rachunków; - Dokumenty dotyczące rozliczania finansowego <u>usług turystycznych</u>²⁰; - Zasady sporządzania sprawozdania z imprezy turystycznej.	- Przygotowywać program zwiedzania i sprzedawać usługę przewodnicką; - Uzgadniać i negocjować program usługi przewodnickiej z organizatorem turystyki lub innym podmiotem zlecającym zwiedzanie; - Sprawdzać prawidłowość treści zlecenia na usługę przewodnicką i analizować możliwość jej realizacji w ramach imprezy turystycznej; - Brać aktywny udział w odprawie u organizatora turystyki; - Weryfikować wystawione faktury pod względem formalnym i rachunkowym; - Rozliczać usługi turystyczne świadczone podczas pracy przewodnika (np. koszty biletów wstępu do atrakcji turystycznych) oraz powierzone środki pieniężne; - Sporządzać sprawozdanie z przebiegu imprezy turystycznej.

Z2 Dostosowywanie programu zwiedzania miasta do całości programu imprezy turystycznej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady konstruowania i strukturę programu imprezy turystycznej; - Zasady przeprowadzania spotkań z uczestnikami imprezy turystycznej; - Sposoby oceny możliwości i ograniczeń fizycznych i psychicznych uczestników imprezy turystycznej;	- Informować uczestników o programie imprezy turystycznej; - Przeprowadzać spotkania z uczestnikami imprezy w celu omówienia i ustalenia spraw organizacyjnych; - Oceniać możliwości fizyczne i psychiczne uczestników imprezy turystycznej;

• Zasady wprowadzania zmian w programie imprezy i trasie wycieczki ze względu na możliwości grupy oraz zaistniałe warunki atmosferyczne; • Zasady wprowadzania zmian w programie wobec oczekiwań uczestników zwiedzania lub organizatora.	• Dostosowywać tempo wycieczki i rodzaj trasy do możliwości grupy oraz dokonywać zmian w programie imprezy ze względu na niesprzyjające warunki atmosferyczne; • Uzgadniać zmiany w programie z uczestnikami zwiedzania lub z organizatorem.
--	---

Z3 Orowadzanie uczestników imprezy turystycznej zgodnie z metodyką przewodnictwa turystycznego

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Rolę reprezentanta organizatora imprezy turystycznej; • Zasady metodyki i techniki prowadzenia wycieczek autokarowych i pieszych w mieście oraz w obiektach zamkniętych; • Zasady <u>przekazu przewodnickiego</u>¹³; • Regulaminy obiektów zamkniętych; • Zasady poprawnego wystawiania się w języku polskim; • Zasady posługiwania się mikrofonem i innymi urządzeniami nagłaśniającymi; • Zasady posługiwania się <u>mapami topograficznymi</u>⁶ i planami miast; • Zasady <u>terenoznawstwa</u>¹⁶; • Zasady korzystania z <u>informatorów turystycznych</u>³; • <u>Zagospodarowanie turystyczne</u>²² na danym obszarze; • Zasady prowadzenia wycieczki z udziałem osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych i osób dorosłych; • <u>Topografię</u>¹⁷ miasta oraz sieci komunikacyjne transportu publicznego w mieście; • Zasady prawidłowego i umiejętnego komunikowania się z grupą i tworzenia pozytywnej atmosfery w czasie trwania imprezy turystycznej; • Zasady opiekowania się uczestnikami imprezy turystycznej; • Zasady rozwiązywania konfliktów; • Zasady dobierania stroju do okoliczności i pogody.	• Reprezentować organizatora imprezy turystycznej oraz przedstawiać siebie i organizatora grupie; • Prowadzić zgodnie z zasadami metodyki i techniki wycieczki autokarowe i piesze w mieście oraz w obiektach zamkniętych; • Przekazywać informacje zgodnie z zasadami przekazu przewodnickiego; • Stosować się do regulaminów obiektów zamkniętych; • Wystawiać się w sposób poprawny w języku polskim; • Posługiwać się sprawnie mikrofonem i innymi urządzeniami nagłaśniającymi; • Posługiwać się mapami topograficznymi i planami miast; • Wykazywać się dobrą orientacją w terenie i prowadzić grupę turystów omijając przeszkody terenowe; • Określać położenie na mapie i w terenie obiektów oraz uczestników zwiedzania; • Posługiwać się informatorami turystycznymi; • Wykorzystywać znajomość zagospodarowania turystycznego do uatrakcyjnienia wycieczki; • Prowadzić wycieczki z udziałem osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych i osób dorosłych; • Wykorzystywać znajomość obiektów, topografii i sieci komunikacyjnej transportu publicznego do sprawnego przeprowadzenia wycieczki; • Komunikować się z grupą i tworzyć dobrą atmosferę wśród uczestników imprezy turystycznej; • Pełnić rolę opiekuna uczestników imprezy turystycznej; • Rozwiązywać sytuacje konfliktowe; • Wykazywać się opanowaniem, taktem i grzecznością; • Dbać o prezencję osobistą i wygląd zewnętrzny oraz dobierać strój do okoliczności i pogody.

Z4 Dbanie o bezpieczeństwo uczestników w trakcie wycieczki i udzielanie im pomocy w razie potrzeby	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zasady i procedury w zakresie przepisów BHP, ppoż., ochrony środowiska w trakcie trwania imprezy turystycznej; - Przepisy ruchu drogowego; - Zasady udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej; - Zasady zapewniania bezpieczeństwa uczestnikom wycieczki w różnych warunkach terenowych; - Procedury zapobiegania urazom i kontuzjom oraz procedury postępowania w przypadku ich wystąpienia; - Zasady zdrowego i aktywnego stylu życia; - Wykaz leków, środków opatrunkowych i przyborów stanowiących podstawowe wyposażenie apteczki i zasady ich stosowania; - Przepisy prawa związane ze świadczeniem usług przewodnickich dotyczące postępowania w przypadku wystąpienia nieprzewidzianego zdarzenia, jak np. kradzież.	- Przestrzegać zasad i procedur w zakresie przepisów BHP, ppoż., ochrony środowiska w trakcie trwania imprezy turystycznej; - Stosować się do przepisów ruchu drogowego; - Udzielać pierwszej pomocy przedlekarskiej w nagłych przypadkach; - Zapewniać bezpieczeństwo uczestnikom wycieczki w różnych warunkach terenowych; - Zapobiegać urazom i kontuzjom uczestników imprezy turystycznej oraz stosować procedury postępowania w przypadku ich wystąpienia; - Stosować zasady zdrowego i aktywnego stylu życia; - Stosować leki, środki opatrunkowe i przybory stanowiące podstawowe wyposażenie apteczki; - Stosować przepisy prawa w zakresie świadczenia usług przewodnickich z uwzględnieniem postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych.

Z5 Kontrolowanie jakości usług zamówionych w firmach obsługujących ruch turystyczny i ich zgodności z zamówieniem	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Zakres i jakość usług oferowanych przez firmy obsługujące ruch turystyczny; - Zasady przeprowadzania wywiadów z uczestnikami imprezy turystycznej; - Zasady przyjmowania i rozpatrywania reklamacji; - Zasady ustalania zmian w przypadku wystąpienia niezgodności zamówionej usługi ze stanem rzeczywistym; - Zasady modyfikacji programu i organizowania dodatkowych świadczeń na życzenie uczestników imprezy turystycznej; - Nazwy potraw regionalnych oraz sposób ich przygotowania i podania.	- Sprawdzać zakres i jakość realizowanych świadczeń zgodnie z programem imprezy turystycznej; - Prowadzić rozmowy z uczestnikami i odnosić się do ich odczuć i opinii; - Przyjmować i rozpatrywać reklamacje od uczestników wycieczki; - Podejmować interwencje w przypadku wystąpienia niezgodności zamówionej usługi ze stanem rzeczywistym; - Dokonywać modyfikacji programu i organizować dodatkowe świadczenia na życzenie uczestników imprezy turystycznej; - Oceniać zgodność serwowanych przez restauratorów potraw regionalnych z tradycyjną kuchnią regionalną.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Zaznajamianie turystów z miastem, regionem i krajem, ich zabytkami, historią kulturą, tradycjami i środowiskiem geograficznym

Kompetencja zawodowa Kz2: Zaznajamianie turystów z miastem, regionem i krajem, ich zabytkami, historią kulturą, tradycjami i środowiskiem geograficznym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z6, Z7, Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z6 Przedstawianie miasta i poszczególnych jego obiektów w powiązaniu z historią, kulturą, sztuką i tradycjami Polski i Europy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Elementy historii Polski, okresy w literaturze i sztuce, style w architekturze; • Historię powstania i rozwoju miast Polski i Europy; • Historię, zabytki, kulturę i sztukę miasta, regionu, Polski i Europy; • Architekturę, sztukę i folklor miasta, regionu i kraju; • Bieżące wydarzenia i problemy społeczne, gospodarcze i kulturalne miasta, publikacje prasowe i inne aktualne informacje na temat miasta; • Kulturę, tradycje, znane osoby związane z danym miastem; • Anegdoty, ciekawostki i legendy związane z miastem.	• Prezentować najistotniejsze elementy historii Polski, okresy w literaturze i sztuce, style w architekturze; • Wyjaśniać procesy powstawania i rozwoju miast w różnych epokach historycznych w Polsce i w Europie; • Przekazywać historię powstania i rozwoju danego miasta oraz wiadomości o jego historii, zabytkach, sztuce z uwzględnieniem regionu, Polski i Europy; • Przedstawiać dorobek sztuki i architektury miasta oraz przeprowadzać porównanie dorobku sztuki i architektury w Europie z dorobkiem w Polsce, uwzględniać różnice w stosunku do miasta lub kraju, z którego pochodzą turyści; • Śledzić na bieżąco wydarzenia i problemy społeczne, gospodarcze i kulturalne miasta i wykorzystywać je w czasie przekazywania informacji o mieście; • Przekazywać turystom informacje o kulturze, tradycjach, osobach związanych z miastem; • Przekazywać turystom ciekawostki, anegdoty i legendy związane z miastem.

Z7 Zapoznavanie uczestników wycieczki z ogólnymi wiadomościami o środowisku geograficznym i geografii turystycznej kraju i regionu	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Informacje o środowisku geograficznym Polski, w tym o geografii turystycznej; • Walory turystyczne Polski; • Zagadnienia dotyczące warunków społeczno-ekonomicznych kraju i regionu; • Zagrożenia środowiska naturalnego i jego wpływ na zabytki oraz możliwości ochrony środowiska naturalnego; • Historię, kulturę i etnografię Polski; • Informacje na temat budowy geologicznej i ciekawych elementów środowiska naturalnego regionu i jego walorów; • Zasady <u>krajoznawstwa</u>⁵ i turystyki w Polsce.	• Prezentować podstawowe elementy środowiska naturalnego i informacje o środowisku geograficznym Polski; • Przekazywać wybrane informacje o walorach turystycznych Polski i regionach turystycznych, ich cechach charakterystycznych i zróżnicowaniu; • Prezentować zagadnienia dotyczące warunków społeczno-ekonomicznych kraju i regionu; • Wskazywać zagrożenia środowiska dla zabytków oraz podawać przykłady ochrony środowiska naturalnego; • Prezentować informacje z historii, kultury i etnografii Polski; • Udzielać pełnych informacji na temat budowy geologicznej i ciekawych elementów środowiska naturalnego regionu i jego walorów; • Prezentować informacje na temat krajoznawstwa i turystyki w Polsce.

Z8 Utrwalanie w pamięci turystów pozytywnego wizerunku zwiedzanego miasta m.in. za pomocą środków audiowizualnych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Społeczne, zdrowotne i wychowawcze wartości turystyki i krajoznawstwa; • Instrukcje obsługi urządzeń i narzędzi multimedialnych, np. aparatu fotograficznego, kamery, komputera, itp.; • Zasady prezentowania walorów miasta, obszarów i obiektów znajdujących się w strefie podmiejskiej wykorzystując środki multimedialne; • Zasady utrwalania w pamięci turystów pozytywnego wizerunku zwiedzanego obszaru.	• Wskazywać na społeczne, zdrowotne i wychowawcze wartości turystyki i krajoznawstwa; • Wykorzystywać znajomość obsługi urządzeń do wykonywania zdjęć i filmów oraz korzystać z dostępnych narzędzi multimedialnych, np. w czasie przejazdu autokarem; • Prezentować walory miasta oraz obszarów i obiektów znajdujących się w strefie podmiejskiej wykorzystując środki multimedialne; • Przedstawiać miasto za pomocą korzystnych skojarzeń, prezentować jego atuty i pozytywny wizerunek.

3.4. Kompetencje społeczne

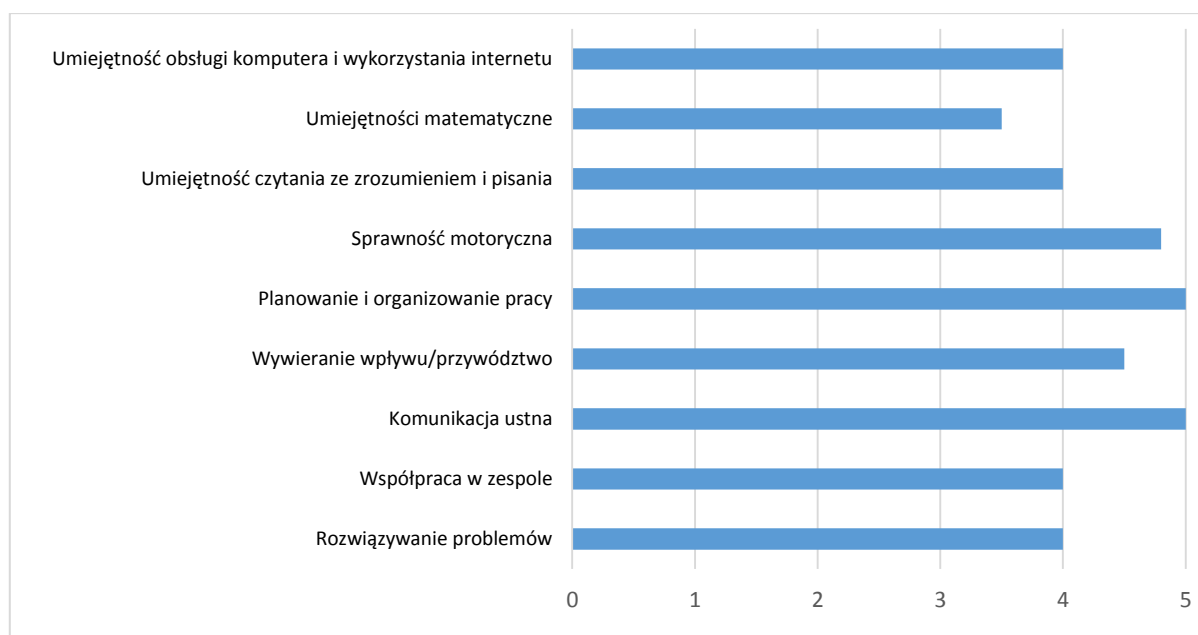
Pracownik w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację zadań z zakresu przewodnictwa turystycznego z udziałem klientów⁴, w tym za ich zdrowie i bezpieczeństwo.
- Samooceny i weryfikowania swoich działań w obszarze przewodnictwa turystycznego.
- Podejmowania samodzielnych decyzji z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań uczestników imprezy turystycznej.
- Podejmowania współpracy z innymi podmiotami gospodarczymi podczas realizacji usług przewodnickich.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w sposób ustawiczny, w kontekście nowych trendów w branży turystycznej.
- Prowadzenia konsultacji i podejmowania działań mających na celu poprawę jakości usług przewodnickich.
- Oceniania w sposób racjonalny zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **przewodnik turystyczny miejski**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **przewodnik turystyczny miejski**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze turystyka dla branży: pilotaż, przewodnictwo i animacja czasu wolnego.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONAŁENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Przewodnik turystyczny miejski może pracować na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej między innymi w takich instytucjach, jak:

- biura podróży,
- biura usług turystycznych,
- jednostki administracji samorządowej prowadzące lokalne (miejskie) biura / centra informacji turystycznej.

Przewodnik turystyczny miejski może także wykonywać swoje usługi w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Zlecenia wykonania usług przewodnickich zwykle pochodzą od biur podróży, firm zainteresowanych usługą przewodnicką lub osób indywidualnych.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu edukacji zawodowej w Polsce nie prowadzi się kształcenia w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski**.

Szkoły średnie techniczne oferują kształcenie w zawodach pokrewnych z obszaru turystyki, tj.: technik obsługi turystycznej i technik turystyki wiejskiej. W przypadku zawodu technik turystyki wiejskiej, kształcenie oferują też szkoły policealne. Kwalifikacje w tych zawodach potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe (dla dorosłych) umożliwiające potwierdzanie kwalifikacji przydatnych do pracy w zawodzie przewodnik turystyczny miejski, tj.: TG.14 Planowanie i realizacja imprez i usług turystycznych, TG.15 Prowadzenie informacji turystycznej oraz sprzedaż usług turystycznych, TG.08 Prowadzenie działalności turystycznej na obszarach wiejskich, oferowane są przez:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki doksztalcania i doskonalenia zawodowego,

- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Osoby, które po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu (przeprowadzanego również w trybie eksternistycznym) przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną uzyskały dyplom potwierdzający kwalifikacje wyodrębnioną w ww. zawodach, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass do tych dyplomów w języku polskim lub angielskim, co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

Osoby, które chcą zdobywać wykształcenie przydatne w zawodzie przewodnik turystyczny miejski mają możliwość podejmowania studiów wyższych I i II stopnia oraz studiów podyplomowych oferowanych przez uczelnie wyższe na kierunkach związanych z branżą turystyczną oraz na kierunkach związanych ze znajomością języków obcych.

Szkolenie

Czynny zawodowo **przewodnik turystyczny miejski** powinien brać udział w szkoleniach organizowanych przez obiekty, instytucje lub organizacje (np. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, biura turystyczne) znajdujące się w danym mieście, brać udział w spotkaniach i wykładach oraz oprowadzaniach kuratorskich¹⁰, organizowanych przez obiekty muzealne znajdujące się na danym terenie.

Istnieje możliwość przystąpienia do egzaminu potwierdzającego kwalifikację rynkową „Pilotowanie imprez turystycznych” wprowadzoną do Zintegrowanego Rejestru Kwalifikacji, zgodnie z zasadami walidacji i certyfikacji prowadzonymi przez instytucje uprawnione do nadawania tej kwalifikacji.

Przewodnik turystyczny miejski powinien uczestniczyć w procesie samokształcenia i aktywnego uczenia się poprzez korzystanie z dostępnych, otwartych internetowych zasobów edukacyjnych, szkoleń e-learningowych, branżowych portali społecznościowych oraz wszelkich dostępnych publikacji.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie osób pracujących w zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** ustalane jest najczęściej indywidualnie, w odniesieniu do dnia pracy lub liczby godzin wykonywania usługi. Praca ma charakter sezonowy, co powoduje znaczną zmienność miesięcznych wynagrodzeń.

Najczęściej stawka określana jest w ramach 4 lub 8 godzin pracy i wynosi od 120 zł do 400 zł brutto za 4 godziny pracy, od 400 zł do 700 zł za 8 godzin pracy. Przewodnik turystyczny miejski może w sezonie letnim oprowadzać grupę nawet codziennie. Poza sezonem zdarza się całkowity brak zleceń, lub jest to kilka grup miesięcznie.

Poziom wynagrodzenia przewodnika turystycznego miejskiego najczęściej uzależniony jest od:

- czasu trwania zwiedzania,
- liczby uczestników,
- doświadczenia i jakości wykonywanej usługi przewodnickiej,
- języka (ojczysty lub obcy), w którym przewodnik będzie świadczył usługę,
- specyfiki grupy lub zamówienia klienta,
- regionu Polski.

W przypadku dużych biur podróży należy uwzględnić również otrzymywane pozapłacowe benefity, np. telefon komórkowy, laptop, zajęcia sportowo-rekreacyjne (karty sportowe, karnety), dodatkowe ubezpieczenie, opiekę medyczną, itp.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **przewodnik turystyczny miejski** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza normalnego funkcjonowania i wykonywania czynności przewodnickich,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, pokarmowego, moczowo-płciowego i in. – pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub zorganizowana jest w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. poz. 2361, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1553, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie Sektorowej Ramy Kwalifikacji w sektorze turystyka (Dz. U. poz. 1155).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie egzaminów z języka obcego dla przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. poz. 869).

- Obwieszczenie Ministra Sportu i Turystyki z dnia 17 maja 2018 r. w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Pilotowanie imprez turystycznych” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (M.P. poz. 522; uwaga: opublikowano 17 maja 2018 r.).

Literatura branżowa:

- Kruczek Z. (red.): Obsługa ruchu turystycznego. Teoria i praktyka. Wydawnictwo Proksenia, Kraków 2014.
- Kruczek Z. (red.): Specjalizacja i profesjonalizacja we współczesnym pilotażu i przewodnictwie. Materiały z VII Forum Pilotażu i Przewodnictwa w Toruniu. Wydawnictwo Proksenia, Kraków 2012.
- Rohrscheidt A.M.: Współczesne przewodnictwo miejskie. Metodyka i organizacja interpretacji dziedzictwa. Wydawnictwo Proksenia i KulTour.pl, Kraków 2014.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Kwalifikacja „Pilotowanie imprez turystycznych” w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl/frontend/index.php?r=kwalifikacja%2Fview&id=12615>
- Informatory o egzaminach potwierdzających kwalifikacje zawodowe: <https://cke.gov.pl/egzamin-zawodowy/egzamin-zawodowy-formula-2017/informatory/informatory-2>
- Polska Organizacja Turystyczna: <https://www.polska.travel/pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Sektorowa Rama Kwalifikacji dla Turystyki: <http://kwalifikacje.edu.pl/sektorowa-rama-kwalifikacji-dla-turystyki>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Strona dla przewodników PTTK: <http://przewodnicy.pttk.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.

Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).

Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Gra miejska	Rozrywka edukacyjna, która wykorzystuje przestrzeń miejską do przeprowadzenia rodzaju zabawy połączonej ze zwiedzaniem, gdzie miasto „staje się” planszą do gry, po której poruszają się uczestnicy odkrywając miasto i rozwiązując zagadki lub wykonując zadania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://www.researchgate.net/publication/230846157_Klasy_czne_i_nowoczesne_formy_zo_rganizowanego_zwiedzania_mi_asta [dostęp: 31.10.2018]
2	Impreza turystyczna	Połączenie co najmniej dwóch różnych rodzajów usług turystycznych na potrzeby tej samej podróży lub wakacji.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170002361/U/D20172361Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
3	Informator turystyczny	Zbiór informacji przydatnych dla turysty, dotyczący podróżowania i zwiedzania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://sjp.pl/informator [dostęp: 31.10.2018]
4	Klient	Osoba, która zamierza zawrzeć lub zawarła umowę o świadczenie usług turystycznych na swoją rzecz lub na rzecz innej osoby, a zawarcie tej umowy nie stanowi przedmiotu jej działalności gospodarczej, jak i osoba, na rzecz której umowa została zawarta, a także osoba, której przekazano prawo do korzystania z usług turystycznych objętych uprzednio zawartą umową.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971330884/U/D19970884Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
5	Krajoznawstwo	Wiedza o kraju ojczystym lub regionach, poznawanie ich historii, geografii przez organizowanie wycieczek, konkursów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/szukaj/krajoznawstwo.html [dostęp: 31.10.2018]
6	Mapa topograficzna	Dokładna mapa ogólnogeograficzna o skali większej od 1 : 500 000.	https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/mapa%20topograficzna.html [dostęp: 31.10.2018]
7	Metody przewodnictwa turystycznego	Metody atrakcyjnego przekazywania wiedzy różnym grupom odbiorców z wykorzystaniem tradycyjnych i nowatorskich technik. Jest to również umiejętność opanowania grupy i odpowiedniego nią zarządzania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://www.researchgate.net/publication/327867300_Specjalizacja_i_profesjonalizacja_we_wspolczesnym_pilotazu_i_przewodnictwie oraz https://www.academia.edu/23670776/Pilota%C5%BC_i_przewodnictwo_turystyczne_po_deregulacji_ed._Zygmunt_Kruczek [dostęp: 31.10.2018]
8	Narzędzia multimedialne	Różnorodne środki przekazu wzajemnie się uzupełniające tu: narzędzia służące do odtwarzania obrazu i dźwięku, grafiki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/szukaj/multimedia.html [dostęp: 31.10.2018]

9	Odprawa	Spotkanie przewodnika lub przewodników z organizatorem turystyki przed imprezą turystyczną, na którym omawiany jest zakres i cel imprezy turystycznej, sposób realizacji zlecenia i inne elementy istotne z punktu widzenia klienta, turystów oraz organizatora turystyki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie http://www.zspolice.pl/download/egzamin_zawodowy/poradniki/technik_obsługi_turystycznej/technik_obsługi_turystycznej_341[05]_z3_05_u.pdf [dostęp: 31.10.2018]
10	Oprowadzanie kuratorskie	Oprowadzanie po wystawie prowadzone przez osobę będącą kuratorem tej wystawy, tj. znającą i opiekującą się nią oraz ją organizującą.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie http://www.ecs.gda.pl/spacery-kuratorskie [dostęp: 31.10.2018]
11	Organizator turystyki	Przedsiębiorca organizujący imprezę turystyczną.	Definicja na podstawie uchylonego przepisu ustawy z dnia 29 sierpnia o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971330884/U/D19970884Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
12	Przedsiębiorca turystyczny	Organizator turystyki, przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, agent turystyczny lub dostawca usług turystycznych.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU2017002361/U/D20172361Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
13	Przekaz przewodnicki	Treść informacji przekazywanych turystom oraz sposób przekazywania tej treści.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://www.researchgate.net/publication/327867300_Specjalizacja_i_profesjonalizacja_we_wspolczesnym_pilotazu_i_przewodnictwie oraz https://www.academia.edu/23670776/Pilota%C5%BC_i_przewodnictwo_turystyczne_po_deregulacji_ed._Zygmunt_Kruczek [dostęp: 31.10.2018]
14	Przewodnik turystyczny	Osoba zawodowo oprowadzającą turystów lub odwiedzających po wybranych obszarach, miejscowościach i obiektach, udzielającą o nich fachowej informacji oraz sprawującą nad turystami lub odwiedzającymi opiekę w zakresie wynikającym z umowy.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971330884/U/D19970884Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
15	Quest	Metoda odkrywania i poznawania miejsca po nieoznakowanych trasach, którymi można wędrować kierując się wskazówkami w wierszowanych informacjach – zagadkach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie http://questing.pl/questing-kultura-i-turystyka-w-jednym [dostęp: 31.10.2018]
16	Terenoznawstwo	Ogół wiadomości o terenie oraz o sposobach odwzorowywania go na mapach i orientowania się w nim.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/szukaj/terenoznawstwo.html [dostęp: 31.10.2018]

17	Topografia	Ukształtowanie terenu oraz rozmieszczenie na nim zabudowy, dróg, drzew, itp.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://sjp.pwn.pl/szukaj/topografia.html [dostęp: 31.10.2018]
18	Turysta	Osoba, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu na okres nie przekraczający 12 miesięcy, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości i która korzysta z noclegu przynajmniej przez jedną noc. Na potrzeby opisu informacji o zawodzie za turystów przyjęto także osoby, które przyjeżdżają do miejscowości lub regionu na kilka godzin i nie korzystają z noclegu.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971330884/U/D19970884Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
19	Usługa przewodnicka	Usługa świadczona przez przewodnika na rzecz turystów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie http://www.piloci-malopolska.pl/download/II_forum_pilotazu_i_przewodnictwa.pdf [dostęp: 31.10.2018]
20	Usługi turystyczne	Są to usługi przewodnickie, usługi hotelarskie oraz wszystkie inne usługi świadczone turystom.	Definicja na podstawie uchylonego przepisu ustawy z dnia 29 sierpnia o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971330884/U/D19970884Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
21	Wycieczka	Rodzaj imprezy turystycznej, której program obejmuje zmianę miejsca pobytu jej uczestników.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: uchylonego przepisu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971330884/U/D19970884Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
22	Zagospodarowanie turystyczne	Jest to działalność mająca na celu przystosowanie środowiska geograficznego do potrzeb turystyki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://zeszyty-naukowe.uek.krakow.pl/article/view/671 [dostęp: 31.10.2018]
23	Zwiedzanie fabularyzowane	Rodzaj zwiedzania, w którym przewodnik odgrywa rolę postaci historycznej, np. założyciela miasta, znanego bohatera historycznego, postaci z legendy lub typowego mieszkańca danego miasta z ważnego okresu jego dziejów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie https://www.researchgate.net/publication/230846157_Klasyczne_i_nowoczesne_formy_zorganizowanego_zwiedzania_miasta [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.